

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci stěžovatelky **České správy sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, za účasti **V. K.**, o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 38/2006 – 11, ze dne 28. 4. 2006,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 42 Cad 38/2006 - 11, ze dne 28. 4. 2006, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla stěžovatelka v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, jímž bylo odmítnuto její podání ze dne 15. 3. 2006, doručené soudu dne 17. 3. 2006, ve věci korespondence s pisatelem V. K. vedené pod č.j. X, a nikomu nebyla přiznána náhrada nákladů řízení.

Krajský soud předně poznamenal, že řízení ve věci bylo zahájeno z podnětu České správy sociálního zabezpečení, jímž mu tato postoupila údajnou žalobu proti rozhodnutí ve věci žádosti o invalidní důchod jmenovaného. Podle soudu však pisatel ani v nejmenším nenaznačil, že hodlá svoji záležitost předložit soudu.

Krajský soud zastává názor, že pokud pisatel své podání adresuje přímo soudu, je v něm vždy implicitně obsažena vůle iniciovat soudní proces. Jestliže však pisatel své podání adresoval správnímu orgánu, musí být tento projev vůle soudit se vyjádřen explicitně v určité zřetelné podobě. Jedině za této situace lze podání považovat za žalobu, byť nedokonalou, a eventuálně přikročit k nápravě jejích nedostatků postupem podle ust. § 37

odst. 5 s. ř. s. V opačném případě je nutno mít za to, že autor svým podáním nehodlal iniciovat soudní řízení a úmyslně se obrací pouze na správní orgán.

Přestože pisatel podal odvolání navzdory poučení, že je toto ze zákona vyloučeno, jde o projev jeho vůle. Toto odvolání nelze bez dalšího považovat za zcela jiný úkon, zejména ne za soudní žalobu, neboť ani jedna ze zákonných náležitostí žaloby podle ust. § 71 s. ř. s. tu není dána. Soud zastává názor, že právní úkon pisatele nelze transformovat do jiné podoby, i kdyby to bylo jeho autorovi ku prospěchu. Aby bylo možné podání považovat za žalobu, musí v něm pisatel projevit svoji vůli obrátit se na soud a podstoupit příslušné řízení. Správní orgán tedy nemůže soudu postoupit jakýkoli dopis s přinejmenším prozatímně zavazujícím výkladem, že jde o žalobu, s tím, že teprve soud pak musí postupem podle ust. 37 odst. 5 prokazovat opak.

Iniciační podání žalované je tak zatíženo neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, kterým je neexistence žaloby. Soud proto podání správního orgánu podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl. Bude nyní na něm, aby se s předmětným podáním pisatele vypořádal a případně ho poučil o možnosti podání žaloby. Soud ovšem sám takto postupovat nemůže, protože by tím překročil meze § 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a narušil rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Podanou kasační stížností napadla stěžovatelka rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Uvedla, že účastník řízení podal žalobu proti jejímu rozhodnutí a žalovaná ji s průvodním dopisem postoupila krajskému soudu. Soud pak průvodní dopis odmítl, ačkoli tento není a ani nemůže být předmětem řízení.

Žalovaná je v případě podání žaloby jednak podacím místem a jednak účastníkem soudního řízení. Soudní řád správní nestanoví žádné náležitosti pro postoupení žaloby soudu. Žalovaná má za to, že i v případě, kdyby postoupila žalobu bez průvodního dopisu, byl by soud povinen rozhodnout o podání účastníka řízení. Jestliže měl soud pochybnosti o obsahu postoupeného podání, měl je odstranit postupem podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. Teprve poté mohl případně podání pisatele odmítnout. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení z hlediska uplatněného stížního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 15. 3. 2006 postoupila soudu podání ze dne 27. 2. 2006, které posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 8. 2. 2006. Pisatel své podání označil jako „Odvolání“, a uvedl zde, že s rozhodnutím o zamítnutí invalidního důchodu nesouhlasí a žádá na základě doporučení lékařů o plný či částečný invalidní důchod.

Soud ve věci nařídil „přípravu jednání“ na den 28. 4. 2006. K tomuto úkonu nepředvolal žádného z účastníků řízení a vydal při něm shora uvedené usnesení.

Přestože stěžovatelka jako důvody své kasační stížnosti označila ust. § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s., je z obsahu kasační stížnosti zřejmé, že tvrdí nezákonnost rozhodnutí soudu o odmítnutí návrhu. Důvod kasační stížnosti tak odráží obsah soudního rozhodnutí, neboť v případě, že je kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí návrhu, přichází

pro stěžovatele z povahy věci v úvahu pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud předesílá, že ve správním soudnictví je poskytována ochrana veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob mj. tím, že tyto osoby mají možnost domoci se přezkoumání rozhodnutí veřejné správy. Tomu odpovídá i postavení správního orgánu jako žalovaného v soudním řízení. Toto řízení je podle ustanovení § 32 odst. 1 s. ř. s. zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu; týká-li se návrh věcí uvedených v § 4 odst. 1, nazývá se žalobou.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že v případě, kdy žalobce podá žalobu v souladu s ust. § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s. u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobce a nikoli přípisem správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. Nejvyšší správní soud nepochybuje o tom, že pokud by krajský soud posoudil podání pisatele jako žalobou, zcela jistě by přikročil k jejímu projednání, případně k postupu podle § 37 odst. 5 s. ř. s., a přípisem stěžovatelky by se již nezabýval. V dané věci však zvolil jiný postup, stěžovatelce podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení proti vlastnímu rozhodnutí a kvůli nemožnosti takového postupu (kterou ostatně nikdo nezpochybňoval) pak její podání odmítl. Tím krajský soud nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

K samotnému posouzení charakteru podání pisatele pak Nejvyšší správní soud uvádí, že pokud účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu relevantní. Podání nemusí obsahovat výslovné vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ust. § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s. Jak bylo již výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, tu postoupila soudu a ze svého hlediska tedy neměla důvodu s pisatelem dále komunikovat. Vzhledem k zásadě koncentrace, kterou je řízení před správními soudy ovládáno, by ostatně další korespondence ani nebyla účelná, neboť pisateli (žalobci) by v mezidobí uplynula lhůta pro případné odstranění nedostatků podání a doplnění žalobních bodů v řízení před soudem.

Krajský soud vyslovil závěr, že pokud pisatel označil své podání jako „odvolání“, ačkoliv byl v rozhodnutí žalované poučen o tom, že se takový opravný prostředek ve správním řízení nepřipouští, zřetelně tím projevil svoji vůli. Jeho podání tak není možné posoudit jako žalobu. Tento závěr však nelze považovat za správný. Řízení ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je pravomocně skončeno. Pokud tedy pisatel vyjádřil nesouhlas s rozhodnutím stěžovatelky a projevil vůli podat proti němu opravný prostředek, pak i přes jeho nesprávné označení jako odvolání je dle názoru Nejvyššího správního soudu možné uvažovat o úmyslu pisatele podat správní žalobu. Jestliže stěžovatelka uvedeným způsobem uvažovala a v souladu s tím následně postupovala, nelze ji z hlediska zákona ničeho vyčíst.

Krajský soud zajisté není vázán názorem, který si správní orgán o obsahu podání učinil, ostatně Nejvyšší správní soud tuto tezi již několikrát vyslovil. Jestliže se však soud neztotožnil se závěrem správního orgánu, že podání pisatelky je žalobou, neboť z něj tento úmysl jednoznačně nevyplývá, měl zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud považuje na tomto místě za vhodné připomenout, že toto ustanovení, systematicky zařazené do části třetí, hlavy I, s. ř. s., má obecný dosah a postupovat dle něho je nutno v případě jakéhokoliv nejasného podání, nejen v případě vadných návrhů na zahájení řízení. Krajský soud však toto neučinil, čímž opět procesně pochybil.

Jak bylo již uvedeno výše ve věci proběhla dne 28. 4. 2006 „příprava jednání“, o níž nebyl uvědoměn žádný z účastníků řízení. Tím došlo k dalšímu procesnímu pochybení, neboť účast pisatele při tomto úkonu by umožnila soudu efektivně zjistit, jaký úmysl svým podáním sledoval, a případně odstranit další jeho nedostatky.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelka svým podáním ze dne 15. 3. 2006 v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání pisatele, které považovala za žalobu. Krajský soud se měl tedy následně zabývat obsahem tohoto podání, a nikoliv odmítnout přípis stěžovatelky, jímž tato pouze realizovala své zákonné povinnosti. Nejvyšší správní soud proto napadané usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem tak, že nejprve postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání pisatele, přičemž především ověří, zda má jmenovaný v úmyslu domáhat se přezkumu správního rozhodnutí v soudním řízení. Podle výsledku pak určí další procesní postup.

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. prosince 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu